

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
«Основи міжкультурної комунікації»

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський) рівень
Код і найменування спеціальності, тип і назва освітньої програми	спеціальність 035 Філологія
Тип і назва освітньої програми	ОПП Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська
Курс, семестр	4 курс, 7 семестр
Обсяг і форма семестрового контролю з навчальної дисципліни	кількість кредитів ЄКТС – 4, <i>денна форма навчання:</i> загальна кількість годин – 120, із яких: лекцій – 16 год, практичних занять – 24 год. форма семестрового контролю – залік
Мова(и) викладання	державна
Навчально-науковий інститут / факультет, кафедра	факультет обліку та фінансів, кафедра германської і української філології
Контактні дані розробника(ів)	<i>викладач:</i> Сизоненко Наталія, к. філол. н., доцент, завідувач кафедри германської і української філології <i>контакти:</i> ауд. 456 (навчальний корпус № 4) <i>e-mail:</i> nataliia.syzonenko@pdau.edu.ua <i>сторінка викладача:</i> https://www.pdaa.edu.ua/people/syzonenko-nataliya-mykolayivna

МІСЦЕ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ В ОСВІТНІЙ ПРОГРАМІ

Статус навчальної дисципліни	вибіркова
Передумови для вивчення навчальної дисциплін	«Вступ до загального та германського мовознавства», «Сучасна українська літературна мова»
Компетентності	<i>Загальні:</i> ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК 5. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями. ЗК 8. Здатність працювати в команді та автономно. ЗК 11. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. <i>Фахові:</i> ФК 9. Усвідомлення засад і технологій створення текстів різних жанрів і стилів державною та іноземними (англійською та німецькою) мовами. ФК 12. Здатність до організації ділової комунікації.

Програмні результати навчання/Результати навчання	ПР 10. Знати норми літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності. ПР 11. Знати принципи, технології і прийоми створення усних і письмових текстів різних жанрів і стилів державною та іноземними мовами (англійською, німецькою).
РОЛЬ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ У ФОРМУВАННІ СОЦІАЛЬНИХ НАВИЧОК (SOFT SKILLS)	
У процесі вивчення дисципліни формуються комунікативні навички, уміння працювати в команді, брати на себе відповідальність, навички тайм-менеджменту.	
МЕТА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	
сформувати комплекс знань про сутність та зміст міжкультурної комунікації, «мультикультурну» особистість в полікультурному середовищі; навчити коректному спілкуванню під час міжкультурних контактів	
ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	
Тема 1. Міжкультурна комунікація як наука Тем 2. Основні категорії міжкультурної комунікації Тема 3. Культура та поведінка. Етноцентризм та культурний релятивізм. Культурний шок Тема 4. Вербальне і невербальне вираження в різних культурних спільнотах Тема 5. Типи культур і міжкультурні стилі комунікації Тема 6. Міжкультурні конфлікти як специфічний різновид комунікації. Стратегії вирішення конфліктів Тема 7. Міжкультурна толерантність як спосіб порозуміння	
МЕТОДИ НАВЧАННЯ І ВИКЛАДАННЯ	
словесні методи (лекція, пояснення), наочні методи (ілюстрування, демонстрування), практичні методи (вправи), методи формування пізнавальних інтересів (створення ситуації інтересу й новизни навчального матеріалу, метод використання життєвого досвіду), методи стимулювання і мотивації обов'язку й відповідальності (роз'яснення мети навчальної дисципліни, висування вимог до вивчення дисципліни, заохочення і покарання, оперативний контроль, вказування на недоліки, зауваження), інтерактивні методи (рольові/імітаційні ігри, дискусія), мультимедійні методи (використання мультимедійних презентацій), методи усного контролю (опитування), методи письмового контролю (тести, навчальні завдання, зокрема навчальні завдання для самостійного опрацювання), методи самоконтролю (самоаналіз, самооцінювання).	
ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	
Схема нарахування балів, шкала та критерії оцінювання результатів навчання	Наведені в Додатку до силабусу
ПОЛІТИКА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТА ОЦІНЮВАННЯ	
- щодо термінів виконання та перескладання	Усі завдання, передбачені робочою програмою навчальної дисципліни, мають бути виконані у встановлений термін. У разі відсутності здобувача вищої освіти на практичних заняттях без поважної причини (Відсутнє документальне підтвердження) надається право одержати бали за передбачені робочою програмою форми поточного контролю, але із загальної суми за кожен вид завдань вираховується 1 бал. Від овідно до п. 3.4.3 і 3.5 Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти Полтавського державного аграрного університету .

	https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennyaproocinyuvannyazdobuvachiv2025.pdf здобувачі вищої освіти мають право на повторне проходження контрольних заходів.
- щодо академічної доброчесності	Списування під час виконання тестових завдань, практичних завдань та завдань екзаменаційної роботи заборонені. Мобільні пристрої дозволено використовувати лише під час онлайн-тестування. Документи стосовно академічної доброчесності наведені на сторінці АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ПДАУ: https://www.pdau.edu.ua/content/akademichna-dobrochesnist
- щодо відвідування занять	Відвідування лекційних і практичних занять є обов'язковим, запізнення – лише з поважних причин.
- щодо зарахування результатів неформальної / інформальної освіти	На здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, здобутих у неформальній / інформальній освіті. Зокрема визнання та перезарахування результатів навчання, здобутих у неформальній / інформальній освіті за частиною освітнього компонента (тема Ділові папери як засіб писемної професійної комунікації. Документація з кадрово-контрактних питань. Довідково-інформаційні документи. Етикет службового листування https://eduhub.in.ua/courses/suchasna-ukrajinska-mova ; тема Риторика й мистецтво презентації https://eduhub.in.ua/courses/kurs-10-oratorske-mistectvo) може здійснюватися до початку або впродовж семестру, у якому опановується освітній компонент, проте не пізніше, ніж за місяць до встановленої дати семестрового контролю. Особливості неформального / інформального навчання регламентовані Положенням про порядок визнання результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті, здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennyaproneformalnuosvitu.pdf
- щодо оскарження результатів оцінювання	Оскарження результатів оцінювання здійснюється відповідно до Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Полтавському державному аграрному університеті https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennyaproocinyuvannyazdobuvachiv2025.pdf

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні

1. Манакін В. М. Мова і міжкультурна комунікація : навч. посіб. Київ : ВЦ «Академія», 2012. 288 с.
2. Основи міжкультурної комунікації: навч. посібник / укл. М.М. Попович. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т, 2012. 160 с.
3. Ступак І. Методичні рекомендації до курсу «Проблеми міжкультурної комунікації». Одеса, 2022. 60 с.
4. Чорна Л. В. Міжкультурна комунікація в туризмі: навчально-методичний посібник для студентів другого (магістерського) рівня спеціальності 242 «Туризм і рекреація» ОПІ «Туризмознавство». Івано-Франківськ: Територія друку. 2023. 49 с.

Допоміжні

1. Бацевич Ф. С. Словник термінів міжкультурної комунікації. Київ : Довіра, 2007. 205 с.
2. Основи міжкультурних комунікацій. Методичні рекомендації до самостійної роботи студентів / укл. Н. А. Крупенина. Дніпро, 2020. 110 с.
3. Сизоненко Наталія, Пащенко Анастасія. Структурно-семантичний аналіз трапезонімів міста Полтави. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка* / [редактори-упорядники М. Пантук, А. Душний, І. Зимомря]. Дрогобич: Видавничий дім «Гельветика», 2021. Вип. 43. Том 3. С.95–105.
4. Сизоненко Наталія, Антонюк Марина. Лінгвальна репрезентація лексико-семантичних груп КРАЇНА-ВОРОГ, ВОРОЖІ ВІЙСЬКА, ОЧІЛЬНИК КРАЇНИ-ВОРОГА в публіцистично-політичному дискурсі. *Вісник науки та освіти*. 2023. № 4 (10). С. 169–180.

Інформаційні ресурси

1. Боголюбова Н.М. Міжкультурна комунікація. К., 2017 URL: https://stud.com.ua/90283/kulturologiya/mizhkultura_komunikatsiy
2. Лінгвістичний портал з української мови. URL : www.mova.info
3. Українська мова : Енциклопедія URL: <http://litopys.org.ua/ukrmova/um.htm>

Реквізити затвердження

Затверджено на засіданні кафедри германської і української філології протокол від 12 січня 2026 року № 11.

Додаток до силабусу

СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ, ШКАЛА ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти					
	Опитування на	Виконання імітаційних/рольових/дискусійних завдань	Виконання презентації	Виконання тестових завдань	Виконання завдань самостійної роботи	Разом
Міжкультурна комунікація як наука	2	3	-	13	3	8
Основні категорії міжкультурної комунікації	2	3	6		3	14
Культура та поведінка. Етноцентризм та культурний релятивізм. Культурний шок	2	6	-		3	11
Вербальне і невербальне вираження в різних культурних спільнотах	-	6	6		3	15
Типи культур і міжкультурні стилі комунікації	2	9	6		3	20
Міжкультурні конфлікти як специфічний різновид комунікації. Стратегії вирішення конфліктів	2	6	-		3	24
Міжкультурна толерантність як спосіб порозуміння	2	3	-		3	8
Разом	12	36	18	13	21	100

Критерії та шкала оцінювання Опитування

Тип / опис завдання	Шкала оцінювання
6 опитувань/2 опитування Завдання передбачає перевірку теоретичного матеріалу, зокрема ключових понять теми. 2 бали×6 опитувань; 5 балів×2 опитування	2/4–5 балів , якщо правильно схарактеризовано ключові поняття теми; 1/1–3 бали , якщо надано частково правильну відповідь; 0 балів , якщо надано неправильну відповідь або відповіді не надано.

Критерії та шкала оцінювання Практичні завдання

Тип / опис завдання	Шкала оцінювання
Виконання імітаційних/рольових/	3/6 – 8 балів Імітаційне/рольове завдання виконано правильно; студент обстоює власну позицію, формулює думки логічно, доступно під час дискусії; студент здійснює ефективну міжкультурну комунікацію у професійній діяльності; застосовує на практиці

дискусійних завдань 3 бали×12 завдань/ балів×2 завдання.		основні комунікативні стратегії та практики міжкультурного спілкування; організовує процес свого навчання й самоосвіти
	2/3 – 5 балів	Імітаційне/рольове завдання виконано правильно, наявні несуттєві недоліки; студент обстоює власну позицію, формулює думки логічно, доступно під час дискусії, проте недостатньо аргументовано; студент переважно здійснює ефективну міжкультурну комунікацію у професійній діяльності; застосовує на практиці основні комунікативні стратегії та практики міжкультурного спілкування; організовує процес свого навчання й самоосвіти
	1/1 – 2 бали	Імітаційне/рольове завдання виконано частково, наявні суттєві недоліки; студент висловлює власну позицію, проте наявні значні логічні недоліки у формулюванні думки під час дискусії; студент частково здійснює ефективну міжкультурну комунікацію у професійній діяльності; застосовує на практиці основні комунікативні стратегії та практики міжкультурного спілкування; організовує процес свого навчання й самоосвіти
	0 балів	Імітаційне/рольове/дискусійне завдання не виконано.

Критерії та шкала оцінювання Презентація

Шкала оцінювання	
5 – 6 балів	відповідність змісту презентації темі; дотримано всі вимоги щодо технічного й естетичного оформлення роботи й орфографічного стандарту; студент здійснює ефективну міжкультурну комунікацію у професійній діяльності; застосовує на практиці основні комунікативні стратегії та практики міжкультурного спілкування; організовує процес свого навчання й самоосвіти
3 – 4 бали	відповідність змісту презентації темі; вимоги щодо технічного й естетичного оформлення роботи й орфографічного стандарту переважно дотримано; студент переважно здійснює ефективну міжкультурну комунікацію у професійній діяльності; застосовує на практиці основні комунікативні стратегії та практики міжкультурного спілкування; організовує процес свого навчання й самоосвіти
2 бали	відповідність змісту презентації темі; вимоги щодо технічного й естетичного оформлення роботи й орфографічного стандарту дотримано частково; студент частково здійснює ефективну міжкультурну комунікацію у професійній діяльності; застосовує на практиці основні комунікативні стратегії та практики міжкультурного спілкування; організовує процес свого навчання й самоосвіти
1 бал	презентація складається з 2 – 3 слайдів, зміст не відповідає темі; студент фрагментарно здійснює ефективну міжкультурну комунікацію у професійній діяльності; застосовує на практиці основні комунікативні стратегії та практики міжкультурного спілкування; організовує процес свого навчання й самоосвіти
0 балів	презентацію не підготовано

Критерії та шкала оцінювання Самостійна робота (конспекту)

Тип / опис завдання	Шкала оцінювання
----------------------------	-------------------------

Виконання самостійної роботи передбачає розкрити сутності питань у формі конспекту. 3 бали× 7 завдань/ 7 балів×3 завдання	3 бали/ 6 – 7 балів	студент засвоїв теоретичний матеріал, який винесений на самостійну роботу; виконані усі завдання; застосовано для оформлення результатів самостійної роботи не тільки рекомендованої, а й додаткової літератури та творчого підходу; чітке володіння понятійним апаратом; оформлення результатів самостійної роботи логічне та послідовне; студент здійснює ефективну міжкультурну комунікацію у професійній діяльності; застосовує на практиці основні комунікативні стратегії та практики міжкультурного спілкування; організовує процес свого навчання й самоосвіти
	2 бал/ 4 – 5 балів	студент не повністю засвоїв тему для самостійного опрацювання, недосконало володіє основними поняттями та положеннями навчальної дисципліни, невпевнено орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі; студент частково здійснює ефективну міжкультурну комунікацію у професійній діяльності; застосовує на практиці основні комунікативні стратегії та практики міжкультурного спілкування; організовує процес свого навчання й самоосвіти
	1 бал/ 1 – 3 балів	студент частково засвоїв тему для самостійного опрацювання, недосконало володіє основними поняттями та положеннями навчальної дисципліни, невпевнено орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі; студент частково здійснює ефективну міжкультурну комунікацію у професійній діяльності; застосовує на практиці основні комунікативні стратегії та практики міжкультурного спілкування; організовує процес свого навчання й самоосвіти
	0 балів	завдання самостійної роботи не виконані або виконані неправильно

**Критерії та шкала оцінювання
Тестові завдання**

Шкала оцінювання	
10 – 13 балів	Високий рівень володіння теоретичним та практичним матеріалом; студент здійснює ефективну міжкультурну комунікацію у професійній діяльності; застосовує на практиці основні комунікативні стратегії та практики міжкультурного спілкування; організовує процес свого навчання й самоосвіти
6 – 9 балів	Достатній рівень володіння теоретичним та практичним матеріалом; студент переважно здійснює ефективну міжкультурну комунікацію у професійній діяльності; застосовує на практиці основні комунікативні стратегії та практики міжкультурного спілкування; організовує процес свого навчання й самоосвіти
4 – 5 балів	Середній рівень володіння теоретичним та практичним матеріалом; студент частково здійснює ефективну міжкультурну комунікацію у професійній діяльності; застосовує на практиці основні комунікативні стратегії та практики міжкультурного спілкування; організовує процес свого навчання й самоосвіти
0 – 3 бали	Низький рівень володіння теоретичним та практичним матеріалом;